

Rapport quickscan
Flora- en fauna-
activiteit
Natuurboerderij de
Mhene, Hall

Opdrachtgever:

Maatschap J. Grolleman en J.G. Peters
Lendeweg 4A
6964 CK, Hall

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 206953
Datum: 26-6-2025
Projectleider:
Opgesteld:
Gecontroleerd:
Status: Definitief
Versie: 2

© 2025 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Disclaimer: Dit rapport is opgesteld als onafhankelijke toets, met inachtneming van de informatie die is aangeleverd door de opdrachtgever en de beschikbare informatie over het voorkomen van beschermde plant- en diersoorten op of nabij het plangebied. Dit voor zover deze bekend zijn op het moment van onderzoek en rapportage. Het veldonderzoek is met de grootste zorgvuldigheid en deskundigheid uitgevoerd. Desondanks kan niet volledig worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt. Evenmin kan worden uitgesloten dat na het veldbezoek soorten zich alsnog op het plangebied hebben gevestigd. Eelerwoude kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele (gevolg) schade als gevolg van later beschikbaar komende informatie of kennis. Aan de in het rapport opgenomen conclusies kunnen geen rechten worden ontleend.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling	5
2.1	Huidige situatie.....	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	8
3	Methode	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Bureauonderzoek	10
3.3	Terreinbezoek.....	10
4	Resultaten en effectbeoordeling	11
4.1	Inleiding	11
4.2	Beschermde soorten.....	11
4.3	Rode Lijst soorten	20
4.4	Beschermde gebieden	21
4.5	Houtopstanden.....	21
4.6	Gelders Natuur Netwerk.....	21
5	Conclusies en aanbevelingen.....	23
5.1	Beschermde soorten.....	23
5.2	Beschermde gebieden	26
5.3	Gelders Natuur Netwerk.....	26
5.4	Geldigheid rapportage.....	26
	Literatuurlijst.....	27
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	28

1 Inleiding

De opdrachtgevers zijn voornemens een herinrichting van het erf van Natuurboerderij de Mhene uit te voeren. Deze herinrichting bestaat onder andere uit het slopen van een gedeelte van de koeienstal, het uitbreiden van het huidige bijgebouw en deze ombouwen tot levensloopbestendige woning, het realiseren van recreatiewoningen en het aanleggen van een voedselbos.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeschermsrecht noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van het natuurbeschermingsrecht.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

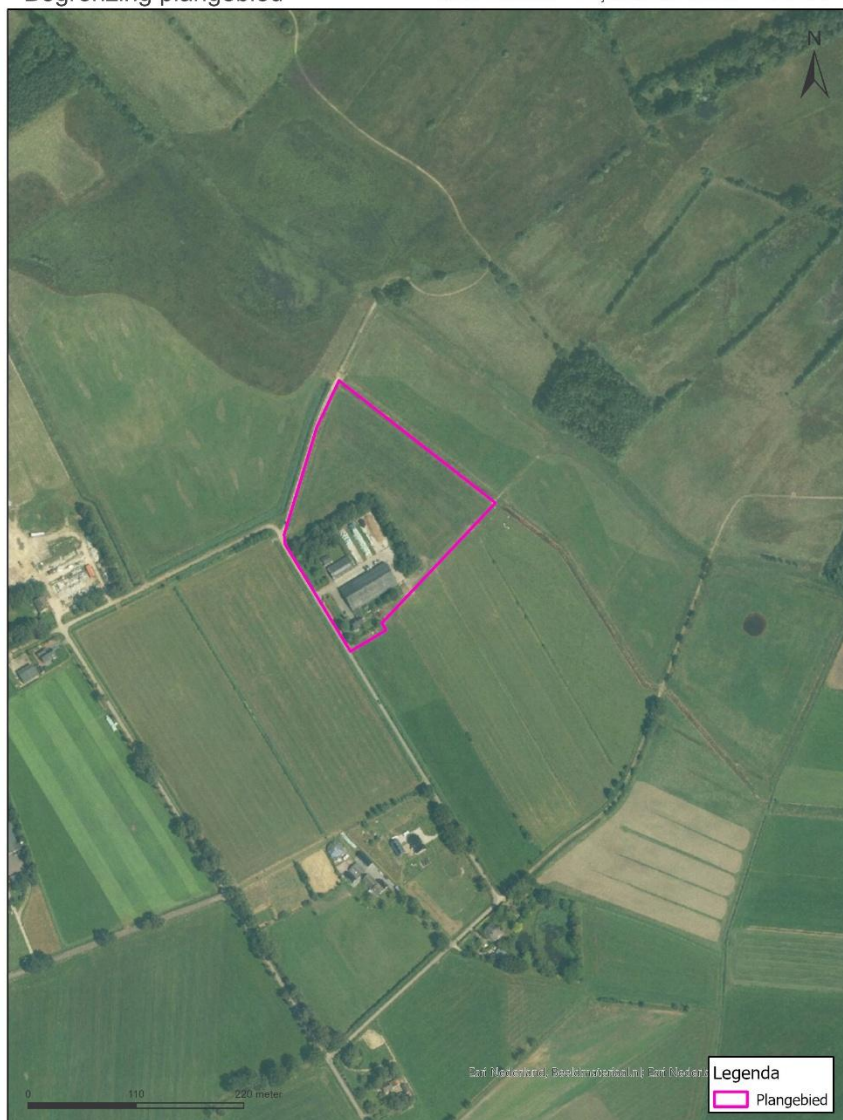
Het plangebied is gelegen in landelijk gebied en bestaat uit twee deelgebieden. Het eerste deelgebied betreft het erf van natuurboerderij de Mhene, gelegen aan de Lendeweg 4a in Hall in de gemeente Brummen, provincie Gelderland. Ten noorden en ten westen van het erf liggen de natuurgebieden de Empese en Tondense heide en de Eerbeeksche hooilanden. Op het erf staan enkele gebouwen: een woonhuis met aanbouw, een koeienstal, een open kapschuur en een bijgebouw dat in de huidige situatie wordt gebruikt als kantine en berging. De tuin betreft een gazon met enkele solitaire bomen en is omringd door beukenhagen. Aan de noord- en de oostkant wordt het erf begrensd met een 15 meter brede houtsingel met onder andere beplanting van zomereik, zwarte els, sleedoorn, hazelaar ruwe berk en ondergroei van braam. Er zijn geen watervoerende elementen zoals sloten aanwezig. Langs de omliggende graslanden liggen wel diverse sloten.

Herinrichting natuurboerderij de Mhene

Begrenzing plangebied

Auteur: m.hillenaar Projectnummer: 205673 26-6-2025

Eelerwoude

Afbeelding 1: Begrenzing van het plangebied (Esri, 2025).

Afbeelding 2: Impressie plangebied, situatie op 20 november 2024.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De opdrachtgever is voornemens om een erftransformatie te laten plaatsvinden op het adres Lendeweg 4a in Hall.

Deze ontwikkeling bestaat uit :

- sloop van het grootste gedeelte van de koeienstal, de voorste 12 meter blijft daarbij behouden;
- het deel van de stal dat onder dezelfde gebinten zit als de cursusruimte, gedeeltelijk omvormen tot recreatiewoning met horecakeuken;
- Het slopen van een groot gedeelte van de kapschuur;
- De vrijkomende ruimte (van de voormalige stal) een recreatiewoning realiseren;
- Ten oosten van de bestaande houtwal drie recreatiewoningen realiseren;
- De huidige kantine aan de noordkant van het erf om te vormen en uit te breiden tot levensloopbestendige woning;
- Aanleg van een voedselbos ter grootte van 1,5 hectare.

In het kader van deze ontwikkeling worden geen bomen gekapt en zal er nieuwe beplanting worden aangebracht. Afbeelding 3 toont het schetsontwerp van deze ontwikkeling.

Afbeelding 3: Schetsontwerp erftransformatie natuurboerderij de Mhene (Esri 2025).

3 Methode

3.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

3.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna);
- de flora- en faunadatabase van Eelerwoude. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken is opgeslagen in deze database;
- kaartweergaves van de beschermde gebieden en houtopstanden.

3.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door Marco Hillenaar uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Kader – Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 20 november 2024 bij 3°C, zwaarbewolkt weer en windkracht 2 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of;
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt het natuurbeschermingsrecht, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of;
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied) en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

RVO voegt hier nog de volgende criteria aan toe: Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- de functionaliteit van leefgebieden en beschermde soorten (her)kent;
- kennis heeft van algemene erkende onderzoeksmethoden;
- ecologische werkprotocollen kan uitwerken;
- specifieke maatregelen kan begeleiden.

4 Resultaten en effectbeoordeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. In paragraaf 4.2 worden de (verwachte) waarnemingen vermeld van soorten waarvoor onder de Omgevingswet mogelijk een vergunningsplicht (of vrijstelling) geldt en de mogelijke effecten op deze soorten.

In paragraaf 4.3 worden de waarnemingen vermeld van aangetroffen of mogelijk aan te treffen soorten die niet specifiek beschermd zijn op basis van de (verbods)artikelen zoals opgenomen in de artikelen 11.37, 11.46 of 11.54 van het Bal maar die op een Nederlandse Rode lijst zijn vermeld en waarvoor een specifieke zorgplicht geldt. Vervolgens wordt nog ingegaan op de andere onderdelen van de wet- en regelgeving omtrent natuur.

4.2 Beschermden soorten

4.2.1 Planten

Voorkomen en functie

Tijdens het veldbezoek zijn onder andere de volgende soorten aangetroffen: witte paardenkastanje, zomereik, beuk, sleedoorn, hazelaar, schietwilg, ruwe berk, braam, klimop, smalle weegbree, paardenbloem en diverse aangeplante fruitbomen. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gelet op het huidige gebruik van het plangebied als boerenerf was dit ook niet de verwachting.

In het Apeldoorns Kanaal op ongeveer 1,5 kilometer van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de drijvende waterweegbree, een Habitatrichtlijnsoort (NDFF, 2025). Het plangebied vormt door het ontbreken van watervoerende elementen geen geschikt habitat voor deze soort. Er zijn geen andere waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten in en nabij het plangebied (NDFF, 2025). Vrijwel alle beschermde plantensoorten komen voor in zeer specifieke biotopen als hoogvenen, kalkgraslanden, veenmosrietlanden en eeuwenoude muren. Deze specifieke biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied en daarmee zijn beschermde plantensoorten hier niet te verwachten.

Effecten en vergunning

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor geen sprake is van negatieve effecten op beschermde planten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn niet aan de orde voor beschermde planten.

4.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook meervleermuis.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (Kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

De kapschuur is door het open karakter en het plaatmateriaal niet geschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. In het te verbouwen bijgebouw zijn voor vleermuizen geschikte openingen aangetroffen die kunnen doorlopen in een spouwmuur (afbeelding 5). Het betreffen open stootvoegen en openingen onder dakranden. Ook in de gevels van de stal zitten gleuven boven onder andere de staldeuren, waar vleermuizen

Afbeelding 4: Open stootvoegen met potentie als invliegopening voor een vleermuisverblijfplaats.

tussen de gevelbetimmering en de muur kunnen kruipen. Hierdoor kunnen verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen niet worden uitgesloten.

In de houtsingel zijn bomen aanwezig die gezien de omvang en formaat geschikt zijn voor verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen. Tijdens het veldbezoek zijn geen zichtbare holten en/of spleten aangetroffen.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied is redelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De omgeving is eveneens geschikt als foerageergebied, onder meer door de aanwezigheid van houtsingels. Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen, zoals houtsingels en bosranden, om zich langs te verplaatsen (zie ook kader – Foerageergebieden en vliegroutes). Dit worden vliegroutes genoemd. Vliegroutes zijn binnen het gebied wel aanwezig in de vorm van houtsingels.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en vergunning

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen kunnen in het bijgebouw en de stal niet worden uitgesloten. De kapschuur daarentegen is voor vleermuisverblijfplaatsen ongeschikt bevonden. Er is mogelijk sprake van schadelijke handelingen voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

De houtsingel blijft met de beoogde ontwikkeling onaangetast. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen zijn daardoor uitgesloten.

Een nader onderzoek is noodzakelijk voor gebouw bewonende vleermuizen. Uit het onderzoek moet blijken of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit benodigd is.

Foerageergebieden en vliegroutes

Gezien de aard van de werkzaamheden leidt de ontwikkeling niet tot aantasting van het foerageergebied en eventueel aanwezige vliegroutes van vleermuizen. Bovendien ontbreken essentiële functies voor vleermuizen. Een nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet noodzakelijk voor foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde soorten of soortgroepen in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

In de omgevingsverordening van de provincie Gelderland (Omgevingsverordening Gelderland 2023; gepubliceerd op 21-11-2024, in werking op 22-11-2024) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende soorten een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: egel, konijn, haas, ree, vos, en diverse soorten muizen- en spitsmuizen.

Soorten waarvoor geen vrijstelling van vergunningplicht geldt

Das

Op ongeveer 800 meter van het plangebied zit een in 2022 bewoonde dassenburcht (NDFF, 2025). De houtsingel in het plangebied vormt ook geschikt habitat voor deze soort. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen of burchten van das aangetroffen. Verblijfplaatsen van das zijn dan ook uitgesloten.

Edelhert

Er zijn recente waarnemingen bekend van edelhert op ongeveer 1 kilometer afstand van het plangebied (NDFF, 2025). Edelherten lijken een voorkeur te hebben voor bosgebieden die grenzen aan grasgebieden en rivierdalen. Edelherten hebben hun verblijfplaatsen in dekking van een dicht bladerdek van struiken of dicht op elkaar staande dennen (Zoogdierverseniging, 2025). Geschikt voortplantingsbiotoop voor edelhert is niet aanwezig binnen het plangebied. Deze soort kan wel gebruik maken van plangebied als onderdeel van het leefgebied, zoals foerageergebied.

Eekhoorn

Het plangebied bevindt zich binnen het bekende verspreidingsgebied van eekhoorn (Verspreidingsatlas, 2025). De houtsingel in het plangebied kan geschikt leefgebied vormen voor deze soort maar tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals bladnesten en knaagsporen aangetroffen. Er zijn bovendien geen recente waarnemingen bekend van eekhoorn in de nabije omgeving van het plangebied (NDFF, 2025). Verblijfplaatsen van eekhoorn kunnen daarom worden uitgesloten.

Kleine marterachtigen

Kleine marterachtigen zoals wezel, bunzing en hermelijn kunnen mogelijk gebruik maken van het plangebied als onderdeel van hun leefgebied. Deze soorten hebben hun verblijfplaatsen voornamelijk in hopen van andere zoogdieren, dicht struweel, takkenrillen en rommelhoekjes. Dit habitat is wel aanwezig in het plangebied. Er zijn in het plangebied geen sporen zoals uitwerpselen, pootafdrukken en prooiresten aangetroffen. Ook zijn er geen recente waarnemingen bekend van kleine marterachtigen in de nabije omgeving van het plangebied (NDFF, 2025). Verblijfplaatsen van deze soorten worden dan ook niet verwacht.

Steenmarter

Het plangebied bevindt zich binnen het bekende verspreidingsgebied van steenmarter. Steenmarter heeft verblijfplaatsen vaak in kruipruimtes en zolders van gebouwen maar ook in boomholten, takkenstapels, en dicht struweel. Er zijn in de gebouwen geen toegankelijke openingen, groter dan 5 centimeter, naar zolders of kruipruimtes. Wel zijn binnen het plangebied hagen, een houtsingel en takkenstapels aanwezig. Er zijn in het gehele plangebied geen sporen zoals uitwerpselen, pootafdrukken en prooiresten aangetroffen waardoor verblijfplaatsen van steenmarter niet worden verwacht.

Overige beschermde zoogdieren

Overige beschermde zoogdieren zoals boommarter, wild zwijn, grote bosmuis en waterspitsmuis worden in het plangebied niet verwacht. Dit door het ontbreken van geschikt leefgebied dat onder andere bestaat uit loofbossen, gemengde bossen en schoon water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. In het plangebied geen sporen van deze beschermde soorten aangetroffen. Ook ontbreken recente waarnemingen in de nabije omgeving van het plangebied (NDFF, 2025). Daarom kunnen verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdieren worden uitgesloten.

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Het gaat om soorten als egel, konijn, haas, ree, vos, en diverse soorten muizen- en spitsmuizen. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningplicht opgesteld

Soorten waarvoor geen vrijstelling van vergunningplicht geldt

Das

In de houtsingel zijn tijdens het veldbezoek geen sporen, zoals wissels of een burcht aangetroffen. Verblijfplaatsen van das zijn dan ook uitgesloten. De sloop- en bouw- werkzaamheden van de gebouwen op het erf hebben geen invloed op de habitat van de das. Wel kunnen er mogelijk verstoringseffecten optreden door een toename van geluid door werkzaamheden en een toename van de recreatiedruk. Door de afstand van 800 meter tot de burcht en het ontbreken van sporen in de houtsingel wordt niet verwacht dat deze verstoring van wezenlijke invloed is op de voortplanting van das. Door het aanplanten van een voedselbos wordt de omgeving van het plangebied geschikter voor deze soort en ontstaan meer mogelijkheden voor burchten. Een nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet noodzakelijk voor das.

Edelhert

Edelhert komt voor in de nabije omgeving van het plangebied. Geschikt voortplantingsbiotoop voor edelhert is niet aanwezig binnen het plangebied. Deze soort kan wel gebruik maken van het plangebied als onderdeel van het leefgebied, zoals foerageergebied. Met de beoogde ontwikkeling wordt het groen rondom het erf niet aangetast. Daarnaast zorgt de aanplant van een voedselbos voor een toename van geschikt leefgebied voor deze soort. Negatieve effecten op edelhert zijn uitgesloten. Een nader onderzoek of het aanvragen van een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet noodzakelijk voor edelhert.

Eekhoorn

Verblijfplaatsen van eekhoorn zijn uitgesloten door het ontbreken van sporen, zoals bladnesten en door het ontbreken van recente waarnemingen in de nabije omgeving van het plangebied. De voorgenomen ontwikkeling veroorzaakt dan ook geen negatieve effecten op deze soort. Een nader onderzoek of het aanvragen van een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet noodzakelijk voor eekhoorn.

Kleine marterachtigen

Er zijn in het gehele plangebied geen sporen zoals uitwerpselen, pootafdrukken en prooiresten aangetroffen van kleine marterachtigen. Wel is in de groene zones binnen deelgebied 1 geschikt habitat aanwezig voor verblijfplaatsen van wezel, bunzing en hermelijn. Het groen wordt met de beoogde ontwikkeling niet aangetast en met het aanplanten van bos ontstaat nieuw geschikt leefgebied voor deze soorten. Daarom worden negatieve effecten op kleine marterachtigen niet verwacht. Een nader onderzoek of het aanvragen van een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet noodzakelijk voor kleine marterachtigen

Steenmarter

Er zijn in het gehele plangebied geen sporen zoals uitwerpselen, pootafdrukken en prooiresten van steenmarter aangetroffen. Wel kan deze soort mogelijk gebruik maken van het groen en de gebouwen in het plangebied als onderdeel van het leefgebied, bijvoorbeeld als foerageergebied. Het groen wordt met de beoogde ontwikkeling niet aangetast en met het aanplanten van bos ontstaat nieuw geschikt leefgebied voor deze soort. Negatieve effecten op steenmarter worden niet verwacht. Een nader onderzoek of het aanvragen van een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is niet noodzakelijk voor steenmarter.

Overige beschermde zoogdieren

Overige beschermde zoogdieren zoals boomarter, wild zwijn, grote bosmuis en waterspitsmuis worden in het plangebied niet verwacht. Verblijfplaatsen van deze en andere beschermde zoogdieren kunnen op basis van de aard van de ontwikkeling, het ontbreken van geschikt leefgebied en het ontbreken van verspreidingsgegevens worden uitgesloten. Een nader onderzoek of het aanvragen van een Omgevingsvergunning is voor overige beschermde zoogdieren niet noodzakelijk.

4.2.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd onder de Omgevingswet. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Jaarrond beschermde nesten

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen.

Op het erf zijn tijdens het veldbezoek meerdere huismussen en een steenuil waargenomen. Deze steenuil heeft een vaste rustplek in de open kapschuur. Daarnaast hangt er een nestkast voor steenuil in een boom op het erf. Kerkuil wordt in het plangebied niet verwacht door het ontbreken van sporen (braakballen en uitwerpselen). In de houtsingel zijn geen nesten van jaarrond beschermde vogels zoals buizerd aangetroffen. Ook nesten van kraai, die in potentie kunnen worden gebruikt door boomvalk of sperwer, zijn niet aanwezig.

Vogels met jaarrond beschermde nesten als er onvoldoende alternatieven zijn.

In Gelderland is geen bescherming op basis van jaarrond beschermde functionele leefomgeving aanwezig. In plaats daarvan is er een tweede categorie vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is als er onvoldoende alternatieven zijn.

Op het erf en in de naastgelegen houtsingel zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten die binnen deze categorie vallen. Het gaat om soorten als boerenwaluw, huiswaluw, spreeuw, boomkruiper en zwarte kraai. Zo hangen er enkele kunstnesten voor huiswaluw voorgevel van de koeienstal.

Kader – Functionele leefomgeving

De functionele leefomgeving van een nest en rustplaats is de omgeving van die plaatsen die nodig is om ze als zodanig te laten functioneren. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen voortplanten. Het hele proces van eieren leggen tot en met het opgroeien van de jongen, schuilen en slapen moet er plaats kunnen vinden. Voor de huismus zijn enkele voorbeelden winterharde struiken, droge zandige plekken en een waterbron met dichtbij dekkingsmogelijkheden. Voor soorten met een jaarrond beschermde neststatus geldt dat het omliggende habitat ook van voldoende kwaliteit moet blijven voor het nest om te functioneren. Daarnaast kunnen er zwaarwegende redenen van ecologische aard zijn die bepalen dat een nest én de functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn. Afhankelijk van de lokale staat van instandhouding en de verdere kwaliteit van het leefgebied kunnen elementen die cruciaal zijn voor het nestsucces beschermd zijn.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen dan wel te verwachten vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van boerenerven in agrarisch gebied. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; spotvogel, ringmus, gaai, houtduif, merel en roodborst.

Effecten en vergunning

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij de aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Het plangebied vormt een geschikt leefgebied voor meerdere vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Het slopen van een groot gedeelte van de open kapschuur, een groot gedeelte van de koeienstal en het verbouwen van het bijgebouw kan leiden tot schade aan nesten van huismus en het verdwijnen van een vaste rustplek van steenuil.

Een nader onderzoek naar de omvang van de populatie huismussen en de functies van het plangebied is noodzakelijk voor huismus. Volgens het Kennisdocument huismus is dit per project maatwerk, dat door een huismusdeskundige uitgevoerd moet worden (BIJ12, 2023). In deze situatie kan in twee veldbezoeken worden bepaald hoe groot de huismussenpopulatie is en welke functies de huismussen gebruiken binnen het plangebied.

Aangezien de aanwezigheid van steenuil reeds is vastgesteld, is het volgens het Kennisdocument Steenuil noodzakelijk om een nader onderzoek uit te voeren. Dit onderzoek moet aangeven waar en voor welke functies (zoals, nesten, vaste rustplekken en foerageergebieden) de steenuil het gebied gebruikt (Bij12, 2017). In deze situatie kan dat met een relatief kleine onderzoeksinspanning worden gedaan door tijdens een eenmalig bezoek te controleren of er wordt gebroed in de steenuilkast. Tijdens dit bezoek kan tevens de omgeving worden beoordeeld op geschiktheid als foerageergebied.

Een nader onderzoek naar de omvang van de huismuspopulatie en de functie van het plangebied voor huismus en steenuil is noodzakelijk. Op basis van deze informatie dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd voor huismus en steenuil.

Vogels met jaarrond beschermde nesten als er onvoldoende alternatieven zijn.

Gelet op de beperkte omvang van het plangebied en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. In de omgeving zijn voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. De nestkommen voor huiszwaluw kunnen blijven hangen doordat de voorgevel van de stal behouden blijft. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is om deze redenen dan ook niet noodzakelijk.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

¹ In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

4.2.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Vanuit de nabije omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van ringslang, levendbarende hagedis en hazelworm (NDFF, 2025). Deze en andere beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen, vergaafbare humeuze bosgrond en venranden.

Effecten en vergunning

Geschikt habitat ontbreekt en door zowel de sloop- en bouwwerkzaamheden als de bosaanplant worden geen negatieve effecten op reptielen verwacht. Hierom is nader onderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor reptielen niet noodzakelijk.

4.2.5 Amfibieën

Op basis van de systematiek van de Omgevingswet (zie Bijlage 1) geldt dat voor de in de wet benoemde amfibieën in geval van schade, verstoring of vernieling van vaste verblijf- of voortplantingsplaatsen een vergunningplicht geldt. Op deze vergunningplicht gelden een aantal uitzonderingen. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening een vrijstelling van vergunningplicht bepalen.

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

In de omgevingsverordening van de provincie Gelderland (gepubliceerd op 21-11-2024, In werking op 22-11-2024) is voor de volgende (mogelijk) in het plangebied voorkomende amfibieën een vrijstelling van vergunningplicht opgenomen voor ruimtelijke inrichting: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker.

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen onder andere de houtsingel in het plangebied gebruiken als landbiotoop. In het plangebied zelf zijn geen waterelementen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van voortplantingshabitat op voorhand uit te sluiten is.

Soorten waarvoor geen vrijstelling van vergunningplicht geldt

In de natuurgebieden nabij het plangebied zijn kamsalamander en poelkikker waargenomen (NDFF, 2025). Rondom het erf worden deze en overige beschermde amfibieën niet verwacht vanwege de aanwezige ongeschikte habitat voor deze soorten. Zo ontbreken waterelementen in het plangebied. In deelgebied 2 is wel een sloot aanwezig met potentie voor poelkikker. Deze sloot blijft onaangetast waardoor negatieve effecten zijn uitgesloten.

Effecten en vergunning

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de vergunningplicht opgesteld. Wel geldt hier de algemene zorgplicht.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor amfibieën niet aan de orde.

4.2.6 Vissen

Voorkomen en functie

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van bekende vissen zoals grote modderkruiper (Verspreidingsatlas vissen, 2025). Binnen het plangebied worden geen werkzaamheden aan watervoerende elementen (sloten, poelen, enzovoort) uitgevoerd. De sloot in deelgebied 2 blijft onaangetast. Derhalve kunnen negatieve effecten op vissen op voorhand worden uitgesloten.

Effecten en vergunning

Beschermd vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Er worden dan ook geen effecten op beschermd vissen verwacht. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor vissen zijn niet aan de orde.

4.2.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

In de nabije omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gevlekte witsnuitlibel en kleine ijsvogelvlinder (NDFF, 2025). In het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor deze soorten zoals beschutte oeverzones en specifieke waardplanten als de wilde kamperfoelie.

Overige beschermd ongewervelden als grote vos, grote weerschijnvlinder en sierlijke witsnuitlibel worden niet verwacht binnen het plangebied. Dit door het ontbreken van geschikt habitat dat onder andere bestaat uit venranden, heldere beekjes en specifieke waardplanten als de iep, boswilg, grauwe wilg en zoete kers.

Effecten en vergunning

In het plangebied zijn geen beschermd ongewervelden aanwezig of te verwachten. Bovendien wordt met de beoogde ontwikkeling geen struiken of bomen verwijderd. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermd ongewervelden. Nader onderzoek of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit zijn voor ongewervelden niet aan de orde.

4.3 Rode Lijst soorten

Voorkomen en functie

Naar aanleiding van het veldbezoek en het bureauonderzoek zijn, naast de eerder beschreven soorten of soortgroepen in en rond het plangebied nog een aantal andere soorten te verwachten². Het gaat voor deze soorten om een kans dat deze in het plangebied kunnen worden aangetroffen. Voor deze soorten geldt geen vergunningplicht. Wel is het aan zowel initiatiefnemer alsook de uitvoerders om vooraf na te gaan of de ingrepen gevolgen kunnen hebben voor aangetroffen soorten. Zie ook Bijlage 1 en artikel 11.6 van het Bal. Het gaat allen om soorten welke op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst, maar waarvoor geen specifieke verplichting geldt voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit.

Tabel 1: Waargenomen Rode Lijst soorten in de nabije omgeving van het plangebied (NDFF, 2025).

Soortgroep	Soort	
Vogels	Gele kwikstaart	Matkop
	Graspieper	Ringmus
	Grauwe vliegenvanger	Spotvogel
	Grote lijster	Torenavalk
	Kneu	Veldleeuwerik
	Koekoek	Watersnip
	Kraanvogel	Wulp
Geleedpotigen – Dagvlinders	Bruin blauwtje	Heideblauwtje
	Bruine vuurvliinder	Kleine parelmoervliinder
Geleedpotigen – Wespen, bijen en mieren	Rinks maskerbij	Veenhommel
Geleedpotigen – Alle insecten	Limnephilus spec.	Trichostegia spec.
Vaatplanten	Blauwe knoop	Moerashertshooi
	Dauwnetel	Spaanse ruiter
	Draadzegge	Stekelbrem
	Gestreepte greppelrus	Stijve ogentroost
	Klokjesgentiaan	Vlottende bies
	Korenbloem	Wilde gagel
Korstmossen	Gemarmerd vingermos	Witkopschorsmos
Schimmels	Heideknotszwam	Moerasleemhoed
Weekdieren	Slanke poelslak	

Effecten

De zorgplicht houdt in dat indien negatieve effecten op genoemde soorten worden verwacht passende preventieve maatregelen getroffen moeten worden om deze nadelige gevolgen te voorkomen. Of, indien dat niet mogelijk is, er passende herstelmaatregelen worden genomen. In deze situatie zijn negatieve effecten op genoemde soorten uitgesloten door de aard van de voorgenomen ontwikkeling en het ontbreken van geschikt biotoop voor genoemde soorten. Het treffen van preventieve maatregelen of herstelmaatregelen is dan ook niet aan de orde.

² De opsomming in deze paragraaf is gebaseerd op informatie uit het NDFF of bij Eelerwoude bekende informatie of gedane waarnemingen tijdens het veldbezoek. Het kan niet worden uitgesloten dat bepaalde soorten niet zijn opgemerkt, of ten tijde van het veldbezoek niet aanwezig waren of waarvan geen algemeen beschikbare informatie over voorkomen in of rond het plangebied bekend is. Op basis van de zorgplichtbepalingen blijft initiatiefnemer of uitvoerder (een ieder) zelf verantwoordelijk om vooraf na te gaan of bepaalde soorten die op een rode lijst zijn geplaatst nadelige gevolgen kunnen ondervinden door de uit te voeren activiteit. Is dit het geval dan is degene ook wettelijk verplicht alles te doen wat in zijn of haar macht ligt om deze nadelige gevolgen te voorkomen of – indien dat niet meer mogelijk is – deze gevolgen te niet te doen of te mitigeren. Het niet naleven van deze zorgplicht kan bestuursrechtelijk worden gehandhaafd.

4.4 Beschermde gebieden

Ligging

Het plangebied ligt op ongeveer 250 meter afstand van het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen.

Effecten

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de omgevingswet Natura 2000-activiteit wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten:

In zowel de sloop- en bouwfase als de gebruiksfase wordt stikstof uitgestoten door rijbewegingen van machines en uitstoot van de nieuwe woningen. Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Een stikstofberekening is geen onderdeel van deze quickscan en dient in een separate rapportage te worden uitgewerkt.

4.5 Houtopstanden

Aangezien er binnen het plangebied geen bomen worden gekapt is nadere toetsing van houtopstanden niet noodzakelijk.

4.6 Gelders Natuur Netwerk

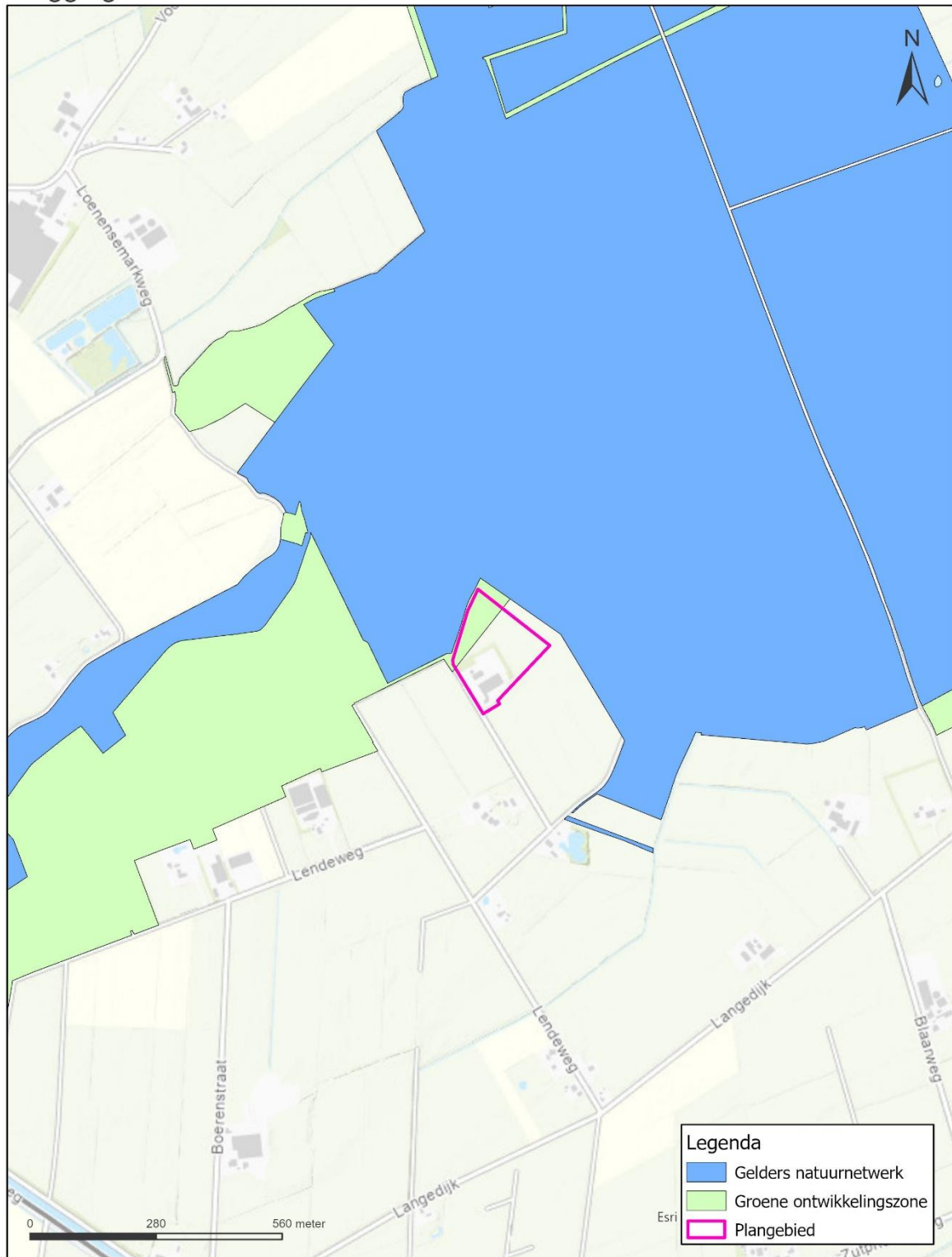
Ligging

Het plangebied grenst direct aan het Gelders Natuur Netwerk (GNN) en ligt in de Groene ontwikkelingszone (GO) (afbeelding 6).

Herinrichting natuurboerderij de Mhene

Ligging GNN en GO

Auteur: m.hillenaar Projectnummer: 205673 26-6-2025

Afbeelding 5: ligging van plangebied t.o.v. GNN en GO (Esri,2025).

Effecten

De ontwikkeling is in strijd met het huidige Omgevingsplan. Daarnaast ligt het gebied in de GNN en de GO. Derhalve dient getoetst te worden op eventuele negatieve effecten op het GNN en de GO.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies en eventuele aanbevelingen over beschermde en vrijgestelde soorten, beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) en houtopstanden, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beschreven.

5.1 Beschermde soorten

5.1.1 Vleermuizen

Conclusies

Verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen kunnen in het bijgebouw en de stal niet worden uitgesloten. Hierdoor is er mogelijk sprake van schadelijke handelingen voor verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen.

Een nader onderzoek is noodzakelijk voor gebouw bewonende vleermuizen.

Aanbevelingen

Met betrekking tot het foerageergebied en de vliegroutes van de vleermuizen zal het plan geen effect hebben op de functionaliteit van het gebied. Het is daarbij wel van belang dat de verlichting in het plangebied niet toeneemt. Dit kan met enkele simpele maatregelen:

- niet uitstralende armaturen (Kader- Verlichting);
- plaatsen van afschermende beplanting;
- voorkom verlichting van boomkronen;
- tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan).

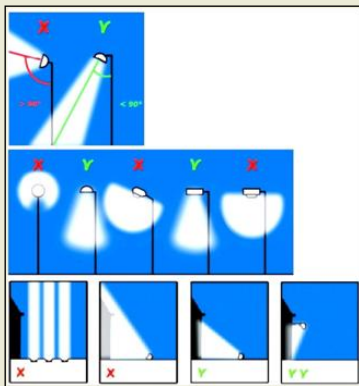
Kader – Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals de watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals de rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foeragegebied afzien.

Er dient te allen tijde rekening gehouden te worden met verlichting, door verlichting tot een minimum te beperken en directe belichting van de omgeving en onverlichte gebiedsdelen te voorkomen. Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;
- verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);
- verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;
- beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur;
- geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.

Hieronder staan enkele voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen.

Vervolgstappen

Het nader onderzoek richt zich op het vaststellen van de aanwezigheid van vleermuizen en hun binding met het plangebied. Vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd conform een landelijk geldend protocol, het Vleermuisprotocol 2021.

Het vleermuisonderzoek kan slechts in een beperkte periode van het jaar worden uitgevoerd. Het onderzoek bestaat uit:

- drie bezoeken tussen 15 mei - 15 juli en;
- twee bezoeken tussen 15 augustus en 1 oktober en;
- Mogelijk een aanvullend bezoek om satellietverblijfplaatsen van meervleermuis uit te sluiten.

Tussen de bezoeken zit in de regel 30 dagen. De inventarisatie van vleermuizen richt zich op het vaststellen van verblijfplaatsen, vliegroutes en belangrijke foerageergebieden. Het onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van batdetectoren (Petterson D100 en D240x) of batloggers. Indien noodzakelijk voor determinatie worden vleermuiswaarnemingen getapet en geanalyseerd in speciaal hiervoor ontworpen software. Het veldwerk wordt zowel in de vroege avond als in de vroege ochtenduren (tweede helft van de nacht) uitgevoerd en concentreert zich op waarnemingen van 'zwermende' dieren rond verblijfplaatsen.

Indien tijdens het nader onderzoek verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetoond in de te slopen of te verbouwen gebouwen dan is het aanvragen van een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

5.1.2 Grondgebonden zoogdieren

Conclusies

Negatieve effecten op voor verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht.

Vervolgstappen

Tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen worden verblijfplaatsen van steenmarter en kleine marterachtigen met behulp van een warmtebeeldcamera definitief uitgesloten.

5.1.3 Broedvogels

Conclusies

Jaarrond beschermde nesten

Een nader onderzoek naar de omvang van de populatie huismussen en de functies van het plangebied is noodzakelijk voor huismus. Volgens het Kennisdocument huismus is dit per project maatwerk, dat door een huismusdeskundige uitgevoerd moet worden (Bij12, 2023). In deze situatie kan in twee veldbezoeken worden bepaald hoe groot de huismussenpopulatie is en welke functies de huismussen gebruiken binnen het plangebied.

Aangezien de aanwezigheid van steenuil reeds is vastgesteld is het volgens het Kennisdocument Steenuil noodzakelijk om een nader onderzoek uit te voeren. Dit onderzoek moet aangeven waar en voor welke functies (zoals, nesten, vaste rustplekken en foerageergebieden) de steenuil het gebied gebruikt (Bij12, 2017). In deze situatie kan dat met een relatief kleine onderzoeksinspanning worden gedaan door tijdens een eenmalig bezoek te controleren of er wordt gebroed in de steenuilkast. Tijdens dit bezoek kan tevens de omgeving worden beoordeeld op geschiktheid als foerageergebied. Daarnaast kunnen aanvullende waarnemingen worden gedaan tijdens het nader onderzoek naar vleermuizen.

Een nader is noodzakelijk voor huismus en steenuil. Op basis van de vergaarde kennis tijdens dit nader onderzoek dient een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd.

Algemene broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Omgevingswet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen³. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Omgevingswet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

³ In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

5.2 Beschermde gebieden

Stikstof-gerelateerde effecten

In zowel de sloop- en bouwfase als de gebruiksfase wordt stikstof uitgestoten door rijbewegingen van machines en uitstoot van de nieuwe woningen. Een stikstofberekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Een stikstofberekening is geen onderdeel van deze quickscan en dient in een separate rapportage te worden uitgewerkt.

5.3 Gelders Natuur Netwerk

De ontwikkeling is in strijd met het huidige Omgevingsplan. Daarnaast grenst het plangebied direct aan het GNN en ligt deze in de GO. Derhalve dient getoetst te worden op eventuele negatieve effecten op het GNN en de GO. Een toetsing aan het natuurbeleid is daarom noodzakelijk.

5.4 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- ESRI Nederland (2025). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2025). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>
- Verspreidingsatlas (2025). <https://www.verspreidingsatlas.nl/>

Soortinformatie:

- www.zoogdiervereniging.nl

Soorten:

- BIJ12 (2023). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. BIJ12, versie 2.1, Utrecht.
- BIJ12 (2017). Kennisdocument Steenuil *Athene Noctua*. BIJ12, versie 1.0, Utrecht.

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Inleiding

Het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn in de meeste gevallen het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In deze bijlage wordt kort ingegaan op de relevante regels waaraan voldaan moet worden.

Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming (toetsing flora- en fauna-activiteit) is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “Andere soorten”.

Verbodsbepalingen

Het systeem van de Omgevingswet wijkt af van wat eerder in de Wet natuurbescherming was opgenomen; er is niet langer sprake van absoluut verbod met een mogelijkheid om ontheffing van dit verbod te krijgen, maar van verbod behoudens wanneer men beschikt over een daartoe bedoelde omgevingsvergunning. De Omgevingswet gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (zie tabel 2). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Andere (nationaal) beschermde soorten’).

Voor welke situaties een omgevingsvergunning voor de flora- en fauna-activiteit nodig is vastgelegd in hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Vogels (Vogelrichtlijnsoorten)

Dit regime betreft alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn. Hiervoor gelden de volgende verbodsbepalingen:

- er geldt vergunningplicht voor activiteiten die kunnen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn;
- tevens geldt vergunningplicht voor het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren én het opzettelijk storen van vogels.

Dit is vastgelegd in artikel 11.37 van het Bal.

Europees beschermde soorten

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd⁴. Hiervoor gelden de volgende verbodsbepalingen:

⁴ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

- er geldt vergunningplicht voor het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk verstoren, doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- er geldt vergunningplicht voor het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren én het verstoren en het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bedoelde diersoorten;
- er geldt ook vergunningplicht voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrictlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Dit is vastgelegd in artikel 11.46 van het Bal.

Andere (nationaal) beschermde soorten

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven. Hiervoor gelden de volgende verbodsbepalingen:

- er geldt vergunningplicht voor het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten zoals genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de hiervoor bedoelde dieren;
- vergunningplicht geldt ook voor het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal.

Dit is vastgelegd in artikel 11.54 van het Bal.

Tabel 2. Overzicht verbodsbepalingen Omgevingswet.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	Beschermingsregime soorten Habitatrictlijn (art. 11.46 Bal)	Beschermingsregime Andere soorten (art. 11.54 Bal)
Lid 1, onder a het is verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	Lid 1, onder a het is verboden in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of opzettelijk te vangen	Lid 1, onder a het is verboden beschermde, in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijke te vangen en te doden
Lid 1, onder b het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten weg te nemen	Lid 1, onder b het is verboden in het wild levende dieren opzettelijk te storen	Lid 1, onder b het is verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Lid 1, onder c Het is verboden eieren te rapen of onder zich te hebben	Lid 1, onder c het is verboden eieren van in het wild levende dieren opzettelijk te vernielen of te rapen	Lid 1, onder c het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, onwortelen of te vernielen
Lid 1, onder d Het is verboden opzettelijk vogels te storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort	Lid 1, onder d het is verboden voortplantings- of rustplaatsen van in het wild levende dieren te beschadigen of te vernielen	
	Lid 1, onder e het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, onwortelen of te vernielen	

Deze verbodsbepalingen mogen niet overtreden worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling van vergunningplicht geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve vergunning);
- de activiteit deel uitmaakt van een vastgesteld programma;

- een vergunning is verkregen.

Voor een aantal handelingen zijn vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

De verbodsbepalingen voor de groep van overige, ‘nationale’ soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met § 11.2 Bal*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 11.54 lid 2 sub a Bal*).

Vrijstellingen

De vergunningplicht zoals hiervoor benoemd is niet absoluut. Het verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde handelingen uit te voeren bestaat niet als er voor bepaalde handelingen of activiteiten een vrijstelling is verleend. Dergelijke vrijstellingen kunnen landelijk gelden en worden door de Minister vastgesteld. De provincies kunnen in hun omgevingsverordening ook bepaalde vrijstellingen verlenen. Deze vrijstellingen verschillen per provincie.

Er bestaan ook andere wetsinstrumenten die een vergunningplicht uitsluiten. Dit kan doordat bepaalde activiteiten zijn opgenomen in een programma, of dat de handelingen worden uitgevoerd op grond van een aangewezen gedragscode. Wanneer dit aan de orde is wordt dit verderop in het rapport toegelicht.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren vrijgesteld van de vergunningplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet en Wet natuurbescherming is reeds ervaring opgedaan met een dergelijke programmatische aanpak. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een generieke vergunningen verleend. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Afwijken van verbodsbepalingen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een vergunning of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een vergunning worden verleend. Hieronder worden de drie vereisten nader toegelicht.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vergunning worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende vergunningen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. de Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied);
2. het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van het natuurbeschermingsrecht onder de Omgevingswet kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de vergunning of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan vergunning worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Zorgplichten

Tot slot gelden onder de Omgevingswet een aantal (nieuwe en uitgebreide) specifieke zorgplichtbepalingen. Deze worden hieronder toegelicht. Belangrijk is dat vanaf 2024 ook een specifieke zorgplicht geldt voor soorten die op een Nederlandse Rode lijst zijn geplaatst. Deze zorgplicht heeft tot gevolg dat ook vooraf moet worden nagegaan of er een kans is dat één of meer van deze Rode lijst-soorten binnen of in de directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Dit voor zover het om soorten gaan die niet al onder het hiervoor beschreven beschermingsregime vallen en waarvoor vergunningplicht geldt in geval van handelingen met schadelijke gevolgen. Voor deze Rode lijst-soorten is in hoofdstuk 4 en 5 een eigen paragraaf opgenomen.

Voor iedere activiteit, handeling, ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot vergunningplicht, of dat mogelijk een vrijstelling van deze vergunningplicht geldt. Maar ook of er mogelijk een specifieke zorgplicht van toepassing kan zijn.

Algemene zorgplicht

In artikel 1.7 van de Omgevingswet is opgenomen dat iedereen die weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat zijn activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving:

- alle maatregelen moet nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- als die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moet hij die gevolgen zoveel mogelijk beperken en ongedaan maken;
- als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet hij die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd.

Daarnaast is in artikel 1.7a van de Omgevingswet ook een algemeen verbod opgenomen. Daarin is vastgelegd dat het verboden is om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Het betekent bijvoorbeeld dat het verboden is onnodig dieren en planten te doden, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Verder is het op grond van artikel 2.1 van de Wet dieren verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Dat geldt ook voor in het wild levende dieren.

Specifieke zorgplicht

Naast deze algemene zorgplicht gelden vanaf 2024 ook een aantal specifieke zorgplichten (artikel 4.3 van de Omgevingswet).

Deze specifieke zorgplichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Flora- en fauna-activiteiten

Voor dit plan zijn de in artikel 11.27 van het Bal opgenomen specifieke zorgplichten voor het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten van belang.

Samengevat komen deze zorgplichten op het volgende neer:

Een ieder die een activiteit wil gaan uitvoeren en waarbij hij of zij weet, of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden of soorten dan is hij/zij verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen of zelfs de activiteit niet uit te voeren. Is er toch noodzaak voor deze activiteit en kunnen de nadelige gevolgen niet geheel worden voorkomen dan moet er voor gezorgd worden die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Meer specifiek geldt een plicht om:

voorafgaand aan de activiteit na te (laten) gaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op of nabij de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid daarvan:

- van nature in Nederland in het wild levende vogels;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX bij het Bal of in de Nederlandse Rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;

Wanneer dit het geval is dient de initiatiefnemer op objectieve wijze vast te (laten) stellen dat nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun

rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Kan dat niet dan zal moeten worden nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten en moeten er (aantoonbaar) passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen, worden gemonitord of de maatregelen werken en worden zo nodig herstelmaatregelen uitgevoerd.

Invasieve uitheemse exoten

Exoten of uitheemse soorten zijn dieren of planten die door menselijk handelen buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied terecht zijn gekomen. Ook delen ervan, zoals eicellen, zaden of wortelen, vallen onder die begrippen. De term 'uitheemse soort' is bedoeld om een hele soort mee aan te duiden. De term 'exoot' is bedoeld om individuele exemplaren van een uitheemse soort mee aan te duiden.

Onder de Omgevingswet geldt een verbod op opzettelijke activiteiten met invasieve uitheemse exoten van de Unielijst. Dit is een lijst van de Europese Commissie waarop soorten staan, die in delen van de EU schade toebrengen aan ecosystemen. Er zijn dan ook rijksregels en internationale regels opgesteld om de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse exoten te voorkomen (Art.11.108, lid 1). De volgende opzettelijke handelingen met soorten van de Unielijst zijn verboden:

- het grondgebied van de Unie binnenbrengen (ook niet door middel van doorvoer onder douanetoezicht);
- houden (ook niet in een gesloten omgeving);
- kweken (ook niet in een gesloten omgeving);
- naar, uit of binnen de EU vervoeren (behalve het vervoeren naar voorzieningen vanwege uitroeiing);
- in de handel brengen;
- gebruiken of uitwisselen;
- toestaan om zich voort te planten, te kweken of te telen (ook niet in een gesloten omgeving);
- vrijlaten in het milieu.

Het gaat hier dus om opzettelijke activiteiten. Daarnaast gelden er verplichtingen om alle noodzakelijke stappen te nemen om de (on)opzettelijke introductie of verspreiding van soorten van de Unielijst te voorkomen.

Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming (toetsing Natura 2000-activiteit) worden binnen de Omgevingswet de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten of projecten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Essentieel is dat vergunningplicht geldt als uit een Natura 2000-toets volgt dat activiteiten verslechterende of significant versturende gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Net als bij soorten zijn er ook in de wet mogelijkheden om van deze vergunningplicht af te wijken wanneer de bepaalde activiteit is vastgelegd in een programma, de provinciale omgevingsverordening of ministeriële regeling. Dit is vastgelegd in paragraaf 11.1.2 van het Bal.

Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van een boom of bomen uit een houtopstand is niet zomaar toegestaan onder de Omgevingswet. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder houtopstand wordt verstaan:

- iedere zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwingscontour houtkap' bij besluit vast. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en maatwerkvoorschrift. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwingscontour houtkap. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel geldt er geen meld- en herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwingscontour houtkap;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De provincie kan middels een maatwerkvoorschrift een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan met een maatwerkvoorschrift afwijken van de Rijksregels over vellen en herbeplanten. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning van de gemeente nodig. Het aanvragen van deze omgevingsvergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar worden gedaan.

Voor onderstaande houtopstanden geldt geen melding- en herplantplicht:

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'ja, mits'- principe. In principe zijn ontwikkelingen toegestaan mits zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied niet aantasten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het omgevingsplan. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking of zijn bepalingen opgenomen waaraan het omgevingsplan dient te voldoen. Dit is vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening.

Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingzones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. De GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ➤